

EUROPOS PARLAMENTAS

2004

2009

Plenarinio posėdžio dokumentas

14.10.2004

B6-xx/2004

PASIŪLYMAS DĖL REZOLIUCIJOS

papildomai prie Tarybos pareiškimo

pagal Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalį

pateikė Jan Marinus Wiersma

Užsienio reikalų komiteto vardu

dėl Europos Sąjungos karinės operacijos „ALTHEA“ Bosnijoje ir Hercegovinoje

Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos karinės operacijos „ALTHEA“ Bosnijoje ir Hercegovinoje

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2003 m. liepos 12 d. Tarybos bendrus veiksmus 2004/570/BUSP, dėl Europos Sąjungos Bosnijoje ir Hercegovinoje vykdomos karinės operacijos,¹
 - atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 21 straipsnį,
 - atsižvelgdamas į savo 2002 m. balandžio 10 d. rezoliuciją dėl Europos saugumo ir gynybos politikos (ESGP) ir ES bei NATO santykių,²
 - atsižvelgdamas į savo rezoliucijas dėl Bendros užsienio ir saugumo politikos (pagrindinius aspektus ir galimybes), ypač priimtas 2002 m. rugsėjo 26 d.³ ir 2003 m. spalio 23 d.,⁴
 - atsižvelgdamas į savo 2003 m. kovo 13 d. rezoliuciją dėl ESGP operacijos Buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje,⁵
 - atsižvelgdamas į savo 2003 m. balandžio 10 d. rezoliuciją dėl naujos Europos saugumo ir gynybos struktūros,⁶
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 103 straipsnio 2 dalį,
- A. Pažymėdamas 2004 m. liepos 14 d. Tarybos bendruosius veiksmus ir Europos tarybos pranešimą dėl ESGP misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje sutartiniu kodiniu pavadinimu „Althea“, kuri bus pirma plataus masto Europos Sąjungos karinė misija, kurioje dalyvaus apie 7000 kariškių palyginti su anksčiau vykdytomis mažesnėmis misijomis, pvz., „Concordia“ (apie 350 kariškių) Buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje ir „Artemis“ (apie 1400 kariškių) Konge,
- B. Tikėdamas, kad bet kuri ES operacija, pareikalaujanti iš ES policijos misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje atlikti daugiau funkcijų, negu jai suteikta, sulauks didelio visuomeninio pritarimo ir vyks pagal aukščiausius demokratinio teisėtumo standartus,

¹ OL L 252, 2004 7 28, p.10

² OL L 127 E, 2003 5 29, p. 579

³ OL L 379 E, 2003 11 14, p. 295

⁴ P5_TA(2003)0460.

⁵ OL L 61 E, 2004 3 10, p. 379

⁶ OL L 64 E, 2004 3 12, p. 599

- C. Primindamas JT Saugumo tarybos rezoliuciją Nr. 1551 (priimtą 2004 m. liepos 9 d.), kuri primena šalims, kad jos išsipareigojo bendradarbiauti su Tarptautiniu tribunolu buvusios Jugoslavijos karo nusikaltimams tirti, siekiant patraukti baudžiamojon atsakomybėn visus asmenis, kuriems šis tribunolas pareiškė kaltinimus,
- D. Pažymėdamas Jungtinių Tautų Saugumo tarybos paramą šiai misijai¹, kuri iki 2004 m. pabaigos perims daugumą iki šiol Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (NATO) taikos stabilizavimo pajėgų (SFOR) atliekamų užduočių,
- E. Pažymėdamas, kad bendrosios operacijos išlaidos apytikriai vertinamos 71,7 mln. eurų ir šios išlaidos teks tiesiogiai valstybėms narėms, remiantis ES Sutarties 28 straipsnio 3 dalimi, bei valdomos „ATHENA“ pagalba (administravimo mechanizmas, įsteigtas 2004 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimu 2004/197/BUSP,²
- F. Pažymėdamas, kad saugumo padėtis Bosnijoje ir Hercegovinoje po karo pabaigos 1995 m. žymiai pagerėjo, bet šalies saugumui gresia dar nemažai pavojų, ypač kylančių dėl organizuoto nusikalstamumo ir korupcijos, tarptautinio terorizmo, pilietinių neramumų ir etninės nesantaikos, į kuriuos reiktų atkreipti dėmesį,
- G. Atkreipia dėmesį, kad dabartinė silpna institucinė sąranga, sukurta 1995 m. Deitonos susitarimais, neleidžia Bosnijos ir Hercegovinos valstybei efektyviai ir sėkmingai susidoroti su aukščiau paminėtomis grėsmėmis,
- H. Atkreipia dėmesį į tai, kad šimtai tūkstančių pabėgėlių dar neturi galimybės sugrįžti, o viena iš priežasčių yra ta, kad didelė teritorijos dalis yra užminuota tiek priešpėstinėmis tiek prieštankinėmis minomis, todėl teritorija yra nesaugi; pabrėžiant, kad išminavimas yra būtina ekonominio augimo ir stabilumo sąlyga, ypač turizmo ir žemės ūkio srityse,
- I. Rekomenduoja sudaryti Bosnijos ir kaimyninių šalių taikos susitarimą, kuriuo būtų pataisyti Deitonos susitarimai ir greta oficialių dvišalio bendradarbiavimo susitarimų sukurtas abipusis pasitikėjimas, prieš pradėdant derybas dėl stojimo į ES; atkreipia dėmesį, kad taikos susitarimai gali būti paruošti tarptautinėje konferencijoje, kuri apjungtų visas regiono šalis, ES valstybes nares, JTO ir JAV,
- J. Pripažindamas, kad NATO vadovaujamos taikos stabilizavimo pajėgos (SFOR) suvaidino didelį vaidmenį, palaikydamos taiką ir saugumą Bosnijoje ir Hercegovinoje, padėdamos užtikrinti stabilumą ir neleisdamos kilti naujai prievartos bangai,
- K. Pažymėdamas, kad Sarajeve toliau liks NATO vadavietė, kurioje dirbs 250 kariškių ir civilių darbuotojų, kurių pagrindinė paskirtis bus tęsti NATO dialogą su Bosnija ir Hercegovina dėl gynybos reformos ir kartu su ES dalytis atsakomybe už kovą su terorizmu ir karo nusikaltėlių paiešką; pabrėžia, kad karo nusikaltėlių sulaikymas ir patraukimas baudžiamojon atsakomybėn parodys ar galima pasitikėti tarptautine bendruomene, NATO, ir galiausiai ES,

¹ 2004 m. liepos 9 d. Jungtinių Tautų saugumo taryba patvirtino 1551 (2004).

bei bus būtina sąlyga tolimesniam susitaikymui,

- L. Pabrėžia, kad padėties Bosnijoje ir Hercegovinoje stabilizavimas yra labai svarbus viso regiono stabilumui ir kad šio regiono institucijų stiprinimas galėtų labai prisidėti prie dabartinių institucinių ir valstybingumo problemų sprendimo kaimyninėse šalyse;
1. Sveikina naują koordinuotą ir nuoseklią ES strategiją Bosnijoje ir Hercegovinoje, kurią sudaro visapusiška strategija Bosnijai ir Hercegovinai, naujas mandatas specialiam ES atstovui, tokie pilietiniai aspektai, kaip stabilizacija ir asociacijos procesas bei bendruomenės parama rekonstrukcijai, vystymo ir stabilizavimo programos, Europos Sąjungos policijos misija, o tai pat atvykstančios stabilizacijos palaikymo pajėgos „Althea“;
 2. Dar kartą apgailestauja dėl Europos Parlamento nedalyvavimo, Sutartyje numatytų teisės konsultuotis su Parlamentu apribojimų bei riboto informacijos pateikimo;
 3. Apgailestauja dėl sprendimo finansuoti šią misiją išnašais, neįtrauktais į įprastinį ES biudžetą;
 4. Mano, kad „Althea“ operacija turėtų sustiprinti ES įvairialypius santykius su Bosnija ir Hercegovina bei paremti jų pažangą siekiant narystės ES; pritaria teiginiams, kad šie veiksmai stiprina vietos policijos pajėgumus ir kovą su organizuotu nusikalstamumu, palaipsniui perduodant atsakomybę už saugumą vietos valdžios institucijoms;
 5. Remia Bosnijos ir Hercegovinos stabilizavimo ir asociacijos procesą, kuris šioms šalims sudaro svarbų pagrindą siekti narystės ES; sveikina pradėjus naują kadenciją ES specialųjį įgaliotinį lordą P. Ashdown, kurio užduotis – įgyvendinti įvairiapusės pagalbos Bosnijai ir Hercegovinai priemonių rinkinį, tačiau dar kartą primena, kad, siekdama integracijos į Europą, Bosnija ir Hercegovina daugiausia turi remtis savo pačių pastangomis;
 6. Sveikina ES sprendimą pasinaudoti NATO pajėgumais vykdant „Althea“ misiją, nes tokiu būdu patvirtinamas šių dviejų organizacijų bendradarbiavimas bei įgyvendinamas 2002 m. gruodžio susitarimas dėl ES prisijungimo prie NATO planavimo ir valdymo infrastruktūros („Berlynas plus“);
 7. Pritaria ypač glaudžiam ES stabilizavimo pajėgų Bosnijoje ir Hercegovinoje bei toje šalyje likusių NATO pajėgų bendradarbiavimui, kad būtų užtikrintas aiškus šių dviejų organizacijų vaidmenų ir atsakomybės pasidalijimas;
 8. Sveikina tai, kad NATO tebeveikia Bosnijoje ir turi vadavietę Sarajeve dėl NATO programos „Partnersystė taikos labui“ įgyvendinimo, tačiau reikalauja, kad šalia atsakomybės už taikos palaikymo misiją Europos Sąjungai taip pat būtų perduota ir atsakomybė už kovos su terorizmu operacijas bei karo nusikaltėlių sulaikymą;
 9. Rekomenduoja specialiajam ES įgaliotiniui ne tik glaudžiai bendradarbiauti su ES pajėgų vadu, bet ir pakviesti NATO atstovus į Europos Sąjungos specialaus įgaliotinio koordinavimo grupę, taip siekiant užtikrinti ES veiklos kryptį koordinavimą ir nuoseklumą Bosnijoje ir Hercegovinoje;
 10. Remia trečiųjų šalių ketinimą dalyvauti ES karinėse operacijose;

11. Mano, kad ši operacija turėtų dar labiau sustiprinti bendrus Europos karinių operacijų planavimo ir valdymo pajėgumus Europos lygmeniu, plėtojant ES civilinio ir karinio planavimo grupę; sveikina ketinimus, kuriais siekiama karinius veiksmus susieti su kitais ES vaidmens Bosnijoje ir Hercegovinoje aspektais, įskaitant tvarkos priežiūrą, pažangą ir mokymą;
12. Reikalauja, kad „Althea“ misijos dalyviai įsipareigotų laikytis Bendrijos ir tarptautinių teisės aktų dėl žmogaus teisių;
13. Mano, kad į ES pajėgas reikia įtraukti stiprios „žandarmerijos“ elementą (integruotą policijos padalinį) vykdyti toms užduotims, kurioms karinės pajėgos iš esmės nebuvo parengtos ir kurių negali atlikti įprastos policijos pajėgos, ypač nuo tada, kai ES policijos misija neturi teisės atlikti kokius nors veiksmus, o tik gali duoti nurodymus arba stebėti raidą; pabrėžia, kaip šiuo atveju svarbu sustiprinti pastangas kuriant vietinę daugiatautę policiją kuria pasitikėtų visos šalies bendruomenės;
14. Primygtinai reikalauja, kad ES karinės ir policijos pajėgos bei Bosnijos ir Hercegovinos civilinės institucijos glaudžiai bendradarbiautų aktyviai persekiodamos karo nusikaltėlius bei kovodamos su bet kokio pobūdžio terorizmu;
15. Rekomenduoja, kad ES karinės pajėgos tęstų SFOR pajėgų pradėtą praktiką, kai maži kariniai junginiai paskirstomi gyventi vietinių gyventojų namuose, taip leidžiant padėti reguliuoti situaciją ir atgrasomąjį vaidmenį, nepaisant kariškių skaičiaus sumažinimo 2004 m. nuo 12000 iki 7000;
16. Pabrėžia būtinybę vadovavimo grandinėje aiškiai nustatyti ES karinių pajėgų vado Bosnijoje ir Hercegovinoje bei ES operacijų vado, t. y. Vyriausiojo jungtinių pajėgų Europoje vado pavaduotojo (DSACEUR), dirbančio Vyriausioje jungtinių pajėgų Europoje vadavietėje (SHAPE), atsakomybę; sveikina tai, kad NATO regioninėje būstinėje Neapolyje, Italijoje bus įsteigtas ES vadovavimo padalinys;
17. Reikalauja, kad atsižvelgiant į labiau integruotus ir koordinuotus civilinius ir karinius „Althea“ operacijos aspektus, ES specialusis įgaliotinis informuotų apie esamą padėtį, o Politikos ir saugumo komiteto, kuris nurodo ES karinės operacijos politinę ir strateginę kryptį, pirmininkas informuotų apie tai reguliariai;
18. Siekiant išvengti tokių situacijų, kaip 2004 m. kovo mėn. Kosove, komitetas reikalauja informacijos apie tai, kaip įvairios ES institucijos planuoja darbą priimdamos sprendimus dėl netikėtų smurto protrūkių; ragina Tarybą suteikti specialios informacijos apie „operatyvinius gebėjimus“ ir „dalyvavimo taisykles“ vykdamt „Althea“ misiją;
19. Tiki, kad sukūrus ES civilinio ir karinio planavimo grupę, bus žengtas svarbus žingsnis siekiant, kad pasinaudojant operacijos „Althea“ analize ir pamokomis, ES taptų veiksmingesne civilinių ir karinių krizių valdytoja;
20. Ragina koordinuoti žvalgybos veiksmus ir pataria taikyti specifinį mechanizmą informacijos srautams apie galimus etninius konfliktus koordinuoti tarp ES, NATO ir JAV, bei kitų šiame regione dalyvaujančių veikėjų;

21. Ragina Tarybą apibrėžti ir patikslinti ES stebėjimo misijos Bosnijoje ir Hercegovinoje vaidmenį, siekiant ją pritaikyti „Althea“ misijai bei įtraukti į šią misiją nekarinį aspektą;
22. Pritaria, kad po 6 mėn. būtų atlikta operacijos apžvalga ir ragina ES specialųjį įgaliotinį bei Politikos ir saugumo komiteto pirmininką pateikti Europos Parlamentui šios apžvalgos ataskaitą;
23. Ragina Pirmininkų sueigą įgalioti atsakingą komitetą siųsti į Bosniją ir Hercegoviną tyrimo delegaciją pažangai vertinti;
24. Įgalioja Pirmininką perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių parlamentams bei trečiosioms šalims, Bosnijos ir Hercegovinos parlamentams bei vyriausybėms.